

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 toľ., 8 nov. gr. celoročně 2 toľ. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

O hudebních dramatech duchovních v Čechách v XVIII. století.

Příspěvek k dějepisu české hudby; podává E. Meliš.

Jestli věci dokázanou, že hudba vokální i instrumentální v XVIII. století hlavně v kláštorech a jezuitských kolejiích pěstována byla. V jezuitských a jiných seminářích tvořila hudba hlavní část milého se zotavení a příjemných zábav. Při slavnostech a v rekreačních dnech provozovali chovanci těchto ústavů hudební dramata duchovní, ano i latinské opery *). Studující a hudebník byla dvě ponětí spolu vždy sloučená a zajisté zřídka kdy bylo možná nalézt správného syna Mus, jenž by alespoň na jeden nástroj hrát neuměl. Hudba byla v XVIII. století doporučením k přijetí do kláštera a k přístupu do vážných domů; hudba poskytla studujícím opatření a vyhlídku na pěknou budoucnost.

Následkem toho vzdělával se každý studující v hudbě. Někteří vzali si hudbu za své povolání; druzí pokračovali ve svých studiích a stavše se duchovními podrželi lásku a chuť k hudbě pro celý svůj život.

To platilo zvláště o duchovních, kterým vyučování na gymnasiích svěřeno bylo. Tito dávali s žáky svými hudební

*) Tak provozovala se r. 1823 v divadle Staroměstského gymnasia na počest Karla VI., novokoronovaného krále českého latinská opera „Sub olea et palma virtutis conspicua orbi regia Bohemiae corona“ od znamenitého českého skladatele Jana Zelenky z Louňovic. Jak známo, dávala se při korunování Karla VI. v Praze Fuxova velká italská opera „Constantanza e Fortezza“, v nížto 300 umělců účinkovalo pod širým nebem. Jezuité nechťeli v tom ohledu zůstatí pozadu a požádali J. Zelenku, jenž z Drážďan do Prahy přijel; aby latinskou tuto operu do hudby uvedl, což se s velkým prospěchem stalo. V operě této vynikli studující: Jan Hein (kontra-altista), Vojtěch Rechenberger (tenorista), Ondřej Rittig (tenorista), pak Václ. Pořícký a Antonín Třebický. Na tomž gymnasiu provozovala se se skvělým výsledkem opera latinská „Constantinus parenti suo vitae melioris auctor ei parens“ od českého skladatele Josefa Antonína Sehlunga, v nížto s pochvalou účinkovali Antonín Libiš, Karel Offili a Josef Vorel. — V divadle Novoměstského gymnasia provedena byla r. 1756 opera „Andreas Romanus“, v nížto Vojtěch Voříšek palmy vítězství dosáhl. Avšak i na venkovských gymnasiích opery latinské se dávaly. Tak čteme, že se r. 1760 na gymnasiu Jindřichohradském opera „Pietas filiorum ergo parentes“ se značným úspěchem potkala a žákům Čenku Ulrichovi a Fr. Ferdinandimu příležitost poskytla, zpěvem se vyznamenati.

dramata duchovní v latinské řeči a jak se zdá, byli oni sam spisovatelé těchto dram, kteréžto bezpochyby i hudbou opatřili. Každý téměř rok provozovalo se nové drama v gymnasiích, a z pramenů před námi ležících neshledali jsme, že by se takové drama, které se na některém gymnasiu provozovalo, na jiném učilišti téhož druhu opakovalo. Z toho vysvítá, že každé gymnasium mělo své vlastní dramata a jak se podobá i k tomu účeli zařízené divadlo.

V Praze mělo Staroměstské, Novoměstské i Malostranské gymnasium své vlastní divadlo, v nichžto se dramata latinská provozovala. V divadle jezuitského gymnasia na Malé Straně představovali studující již r. 1727 hudební drama „Dies Dominicae mortis“ s velkým úspěchem. O zdařilé provedení tohoto kusu získali si studující Křištof Egidi, Ondř. Fux, Jan Josef Hantšt, Martin Helfer, Jan Kramolín, Vojtěch Meitl, Ondř. Pranghofer, Ig. Sigmund atd. velkou zásluhu. Druhý rok na to r. 1728 provedli žáci gymnasiální „Jephthas, filia paterni voti.“ Zpěvem vynikli zvláště Křištof Forst, Martin Helfer, Václav Pašál, Maxim. Schrötter a Václ. Strahl. R. 1729 slyšáno bylo tam nové drama „Inocentia patiens — — — Diva Genovefa.“ Tomuto dramu dodali výtečným zpěvem platnosti následující žáci: Filip Haug, Vojt. Hložek, Jakub Pfeiffer, Norb. Pestl, Vit. Šantl, Max. Schrötter, Norb. Seliger, Fr. Söliger, Fr. Špaček, Fr. Tertschner.

Příklad ten následovali jezuité i na gymnasiu Staroměstském. Na divadle téhož učiliště provozovali žáci roku 1735 ku počtě nejvyššího purkrabího Arnošta Antonína hraběte z Schaffgotschů musikální drama „Fides et constantia a Constantino chlororon. imp. in aulae suae ministris probata“, v němžto se Václav Malý, Fr. Thill a Josef Tietze co výteční zpěváci vyznamenali. Na tomž gymnasiu dávalo se později a sice r. 1748 drama „Hermenegildus“, v němžto se Fr. Pátý z Nymburka co výtečný sopranista osvědčil.

V Novoměstském gymnasiu potkáváme se teprv r. 1751 s představením hudebního dramatu „Bantius Nolanus, non intentatis poenis, sed oblatis beneficiis patriae suae fidelis“, v němžto Jos. Hložek mezi všemi účinkujícími největší pochvaly došel.

Však i venkovská gymnasia, stojící pod správou duchovní, nezůstala za Pražskými pozadu a jak se zdá, provozovali žáci vedením duchovním každoročně alespoň jedno duchovní drama. Z gymnasií venkovských pěstovala se, pokud nám známo, na Piaristickém gymnasiu v Benešově nejvíce duchovní dramata. Mlčením opominouce provedení tragédie

„Homo fortunae,“ kteráž se tam r. 1836 provozovala a v nížto Jan Hessel zvláště vynikl, dlužno podotknouti, že se na tamnějším gymnasiu od roku 1746—1752 více než 8 duchovních dramát od žáků gymnasiálních provedlo. Nebude zajisté od místa, když tu alespoň některá nejhlavnější dramata uvedeme. Tak provozovalo se r. 1846 dráma „*Fasciculus myrrhae ex VII fratribus Machabaeis collectus*,“ v němžto se sopranista Václav Král a výtečný altista Matěj Strželský vyznamenali. R. 1849 provozovali tam studující dvě dramata, jedno jaksi k oslavě Benešovského gymnasia pod jménem „*Plato gratus Musarum Benešovien sium statoribus*“ a druhé „*S. Josephus Calasantius*,“ kteréžto žákům Janu Achatzovi, bassistovi, Janu Čumpelíkovi a Fr. Krásovi příležitost k vyznamenání poskytlo. Zdaž se následujícího roku nějaké dráma provozovalo, není nám známo, jisto však jest, že se r. 1851 v Benešovském gymnasiu dvě dramata uspořádala. Byla to dramata „*Haldamus*,“ v němžto se Matěj Čumpelík vyznačil, a „*Timoleon*,“ v němžto si Josef Chlumecký nemalé chvály dobyt. I r. 1852 pokračovalo se u provedení nových dramát a tak viděl Benešov téhož roku hudební dráma „*Artabanus*,“ v jehožto provedení Jan Chlumecký, Fr. Janovský a Matěj Čumpelík, pak „*Archigallus*,“ v němž Fr. Suhr vynikli.

Velmi živý ruch panoval v ohledu tomto i v piaristickém koleji v Slaném. Již r. 1830 osvědčili se žáci provedením hudebního dramatu „*Romanus et Alfonsus*,“ v němžto se zvláště Jan Nedvěd, Gregor Josef a Fr. Hein vyznačili, že se tam hudba řádně pěstuje.

R. 1733 dávala se tamtéž hudební dramata „*Perfidia in Tarquinia*“ a „*Triumpho innocentiae*,“ v nichžto se Josef Gregor co obratný zpěvák osvědčil. Že se i následující léta takováto provozování uspořádala, nedá se pochybovati, ačkoliv jsme se bližších a určitých zpráv nedopídili. Teprv r. 1746 připomíná se nám dráma „*Fasciculus myrrhae ex VII fratribus Machabaeis collectus*,“ v němž Václ. Schöbl se vyznačil, dále r. 1751 hudební dráma „*Virtus et vitium*,“ které se tam téhož roku s velkým úspěchem představovalo a v němžto se Křištof Krieger, Jakub Prošek a Matěj Semm co obratní pěvci býti ukázali.

V Kosmanoském piaristickém gymnasiu potkáváme se již r. 1731 s provozováním hudebního dramatu pod jménem „*Rescriptum gratiae et justitiae sub umbra incarnati verbi Divini*,“ kdež Jindřich Brixí ze Skalska výtečným zpěvem pozornost na sebe obrátil. Taktéž provozovalo se r. 1749 ku cti sv. Josefa Calasantia ecloga „*Ganymedes*,“ v nížto Václav Brož a Václav Kusl účinkovali a zpěvem se vyznamenali.

Julius Schulhoff.

Životopisný nástin.

Geniální František Liszt povznesl, jak známo, svou technikou virtuosnost moderní klavírní hry na takový stupeň dokonalosti, že o převýšení této ani řeči býti nemůže. Sotva více pozůstalo, než vydobyti k víře nepodobné techniky

v ohledu na leposť a krasocit vykořistiti. U mnohých umělců mladšího pokolení, jednostejně, jestli při tom bez úmyslu neb s úmyslem jednali, dá se taková snaha zřejmě pozorovati. K těmto přináleží v první řadě Julius Schulhoff. On si získal zásluhu, že posavadní výsledky starších i mladších virtuosů co výborný pianista v nejlepším smyslu slova vytěžil, a že je i spolu na způsob velkou úctu velící většímu obecenstvu přístupny učinil svými velmi zajímavými, v sobě harmonicky spojenými, a při tom bystrého hudebního ducha, jakož i originalnost prozrazujícími skladbami.

Julius Schulhoff, pocházející z rodu israelského, narodil se dne 2. srpna v Praze. V prvních počátcích hudby byl již co malý hošík vyučován od zdejšího, tehda chvalně známého učitele na klavír, jménem Kisch, jehož výborným návodem brzo takové pokroky učinil, že sotva 9 let stár, již s to byl, s velkou pochvalou veřejně vystoupiti. Na to jej Ignác Tedesko pianě a Václav Josef Tomášek v theorii vyučovali. Avšak na vědecké, pro hudebního umělce nevyhnutelné vzdělání se u něho nezapomnělo. Jelikož ale náklonnost k hudbě u něho převládala, věnoval se Schulhoff stavu uměleckému. Zaměstnávav se až do 17. roku svého stáří se vši pilností s hudebními studii a vystoupiv také mezi tím ve svém domovu několikráte veřejně a vždy s příznivým výsledkem, ustanovil se na tom, že na krátký čas do Paříže pojedě, dílem aby se jeho vyššímu virtuosnímu vzdělání ještě většího zdokonalení dostalo, dílem také, aby on se se světem, svět ale také s jeho jménem seznámil. Stav hudby v Paříži byl tehdejšího času jednak dosti významný — upozorňujeme zde jen na Chopina — že nám přání mladíkovo, jej z vlastního pohledu poznati, podivné se zdáti nebude, a jinak měl v jistém pádu předce vždy mnohopůsobný a předměrný vliv na celý život hudební v Německu.

Na své cestě do Paříže dal se Schulhoff zvláště v Drážďanech, v Lipsku a Výmaru s velkou pochvalou svého talentu slyšeti. Přibyv do Paříže, předsevzal si z počátku, že veřejně nevystoupí, nýbrž že dříve s tamnějšími poměry hudebními se seznámí, jmenovitě však ve vši tichosti zanášet se hodlal se svými studii. Tak uplynulo několik roků a Schulhoff zdržoval se v Paříži ve veřejnosti neznán a sám neznám s městem, v němž se nacházel. Zvláštní však okolnost poskytla jeho stavu lepší změnu. Schulhoff nacházel se totiž jednoho dne ve skladě jistého pařížského zhotovitele pian, aby si jedno pro svou potřebu vybral. Právě byl tím zaměstnán, když dva mužové sem vstoupili, z nichž v prvním Schulhoff hned Chopina poznal. Tuto příznivou příležitost použil, s tímto mistrem osobně se seznámiti. Představiv se mu poprosil ho, aby mu dovolil, před ním něco přehrátí. Chopin, tehda ještě velmi churavý, a proto v takových, často se opakujících případnostech tím více k jakémusi nedojemlivému chování nakloněn, daje zdvořilou lhostejnost na sobě, zřejmě znáti, povolil k jeho vyjevenému přání. S počátku poslouchal s lhostejným, jeho stav vyznačujícím bezúčastným, jež však také z předsudku pocházeti mohlo, že dostane slyšeti obyčejného pianistu. Čím dále ale Schulhoff hrál, tím pozornějším stal se Chopin. Ku konci byl jako přeměněný; radostně pohnut, vyslovil mu úplné své uznání a uvítaje mladého umělce co druha a přítele svého, pobídnul

jej k veřejnému vystoupení. Rozumí se samo sebou, že Schulhoff, v jehož životě tímto radostným příběhem skvělejší epocha nastala, hned na tom se ustanovil, před pařížským obecenstvem veřejně vystoupiti. Rychle se umělecká jeho pověst roznesla, a kamkoli Schulhoff se obrátil, všude nabyt pochvaly, jakou by se každý musel ctěným cítiti. Na to cestoval ve Francouzsku, v Španělsku a v Anglicku. Však nejen svou mistrnou hrou všude způsobil spravedlivé podivení, ale i jeho skladby, jmenovitě slohu salónnímu příslušící, došly zvláštního uznání a účastenství, jak u znalců, tak i u velkého, klavírní hrou se zanášejícího obecenstva.

V zimě roku 1849—1850 odebral se Schulhoff na cestu do Vídně a i zde osvědčil dobrou jej předcházející pověst, již potvrditi, jeho vždy četně navštívené koncerty mu dosti příležitosti poskytly. Na to konal cesty do severního Německa a do Ruska. Navrátil se zase do Německa šel opět do Vídně, kdež zase několik koncertů uspořádal. Cestovav od podzimu r. 1852 až do jara r. 1853 v jižním Rusku a v Krymu, vydal se pak podruhé na cestu do Paříže, kdež opět nové triumfy slavil, a v následujícím roku koncertoval v hlavních městech severního Německa. Od toho času odřekl se Schulhoff veřejného stavu virtuosiho co výkonný pianista přinucen k tomu, v příčině zdravoty, obíraje se toliko skládáním. Můžeme však doufati, že po několika pokojně prožilých letech, opětným vystoupením co výkonný umělec hudební svět opět potěší, a to tím více, an se nyní v nejlepším a nejsilnějším mužském stáří nachází. Neboť dobrých, následování hodných příkladů, jakož v umění takž i v životě nikdy dost míti nemůžeme. Před několika lety odstěhoval se Schulhoff do Dráždan, kdež se až posaváde nachází.

Schulhoffova hra spojuje v sobě přednosti bedlivě vzdělané, naskrze vzorné techniky a mužně silného, důrazného, při tom ale vždy v míře drženého způsobu provedení. Jest mimo to důrazným ohněm jakož i zvláštním rytmickým talem oživeno. V celku má ona na posluchače onen příjemný, plnozvučný a určitý účinek, jakémuž se naproti slavné osobnosti rádi a volně oddáme. Že Schulhoff vlastní své zvukomalby přednáší, jak to od takového umělce očekávati musíme, není třeba ani ujišťovati. Výslovně však podotýkáme, že jeho přednos klassických výtvorů vzácné a čisté požití umění způsobí. Mezi jeho četnými, tiskem uveřejněnými a dílem velmi oblíbenými skladbami nalézají se mnohé, jež také vyšším a přísnějším požadavkům uměleckým vyhovují. K těmto přísluší: Dvě sonaty pro klavír; Allegro agitato, Capriccio appassionato a dvě Scherza. Navzdor všemu uznání však, jehož tyto v tom slohu komponované skladby zasluhují, jest Schulhoffův hlavní obor plodní významnosti, salónní, ním zastoupený druh, jež on na uznání hodný způsob obohatil, mnohými duchaplnými, vkusnými a velmi vděčnými skladbami, s velmi snadným melodickým, harmonickým a rytmickým uspořádaním.

Beethovenovy sonaty.

S krasovědeckého stanoviska posuzuje A. z E.

(Pokračování.)

Sonata A-dur (op. 101.)

Veselá vroucnost, vroucná veselost jsou základním charakterem základního rozpoložení této sonaty. Hned v první sadě A-dur (Allegretto $\frac{6}{8}$ takt) jeví se tento základní charakter. Sada tato je přívětivý obraz života; celkem provívá jemný vzduch jarní a obraz tento objevuje se ponořen v blankytu; hudební motivy se podobají lehce se pohybujícím tónovým vlnám, nás chopí se rozpoložení, jako kdybychom plouli bezstarostně na lehkém člunku za krásného jitra jarního; dissonance, rytmické pošinutí, obraty, vše je zmírněno; před námi rozprostírá se tiché jezero a z nás vykrádá se neklidnější proud citů. Jak jednoduchý a jasný je tento obraz; tak prosté je též provedení. Rozdílné témy a částě sady stojí velmi těsně usebe. Po krátkém, konec první částě následujícím provedení jest transposice, jež k hlavní témě vede, kterážto téma však se jen v prvních dvou taktech opakuje a k tomu přidruží se Coda. Druhá sada (Vivace alla Marcia, F-dur, $\frac{4}{4}$ takt) má zjevně naznačenou formu pochodu. Rhythmus jest tomu přiměřen, nanejvýš známkován.

Pohybování je lehké a veselé. Základní tón jest jako u první sady jen s jinou barvitostí. Zvýšené rozpoložení dostupuje až k momentům skutečného zanícení (str. 5., soustava 1) při vstoupení Des-dur (Haslingrovo vydání), podstatně dosahuje se tohoto výrazu zde dalekou vzdáleností mezi vrchními a dolními hlasy, současným izolovaným zazněním nejvyšších a nejhlubších tónů. K vlastnímu pochodu přidruží se *trio* v B-dur, půvabná, na vlnách radosti nešená a na nich se kolibající střední věta, kteráž mistrovským způsobem návrat k pochodu prostředkuje. Pochod tento má ještě tu zvláštnost, že v jeho druhé části taby a jednotlivosti přicházejí, které nás vždy mimovolně na melodie Wagnerovy a Berliozovy upomínají.

(Pokračování.)

Segertovi žáci.

Podává Em. Meliš.

Podavše v čísle 17. stručný nástin životopisu slavného českého kontrapunktisty a skladatele, máme za svou povinnost o jeho činnosti co učitele hudby se zevrubněji zmíniti. Jak snad již známo, požíval Segert co učitel vyššího hudebního umění v Čechách největší pověsti. Kdo se honositi mohl, že hudbu u Segerta studoval, obdržel brzy místo co varhaník neb ředitel kůru a za tou příčinou snažil se každý, kdo si jednou hudbu za své jediné zaměstnání obrati chtěl, by se Segertovy školy dostal. Nával žáků k Segertovi byl tedy velký a působení mistra tohoto bylo věru znamenité. Vzdělal četný počet výtečných varhaníků, kteří ve směru jeho buď v Praze neb na venkově prospěšně účinkovali a varha-

nictví, *Jemuž Segert českého a nového rázu dodal*, v Čechách pozvedli.

Počet jeho žáků nedá se ovšem určití; avšak pro lepší přehled stůj zde seznam jeho nejlepších žáků, kteří u něho se vzdělavše zvláště slávu jeho hlásají. Jsou to následující:

Jan Bruha, varhaník u sv. Jindřicha v na Novém městě v Praze 1796, zemřel 18. dubna 1807 co ředitel kůru u Trinitářů.

Antonín Čermák, varhaník nejprv v chrámu Hyberňáckém, pak u sv. Jindřicha, Marie Sněžné a konečně u Křížovníků, zemřel v dubnu 1803.

David, mnich řádu Augustinského, nejdřív varhaník v chrámě sv. Benedikta, pak substitut Segertův v chrámě Týnském, přišel okolo r. 1795 do kláštera svého řádu do Vídně.

Antonín Bed. Fiebich, zeť Segertův. V posledních letech svého života zanašel se upravením bubnů, jimž prospěšnějšího ladění, než dříve měly, dodal.

Antonín Háček, obratný varhaník v chrámě Minoritů u sv. Jakuba.

Frant. Ser. Hložek, substituoval mnohá léta Segerta a byl též varhaníkem u sv. Haštala a později klavírním mistrem u něm. Pražského divadla, zemř. 1810 v Praze.

Josef Jelínek, substituoval častěji Segerta a stal se r. 1780 knězem. Nápotom byl věrným přítelem Mozarta.

Koniček, c. k. kapelník, studoval 6 měsíců komposici u Segerta.

Karel Kopriva, varhaník v Citolibech, jeden z nejlepších žáků Segerta.

Jan Koželuh, ředitel kůru ve svém rodišti Velvarech, složil mnoho skladeb církevních, oratorií a oper.

Jan Kř. Kuchař, nejprv varhaník v jesuitském semináři v Jičíně, pak varhaník u sv. Jindřicha v Praze; r. 1790 varhaník na Strahově a konečně ředitel italského operního orchestru v Praze, složil mnoho skladeb kostelních i světských.

Čeněk Mašek, ředitel kůru u sv. Mikuláše na Malé straně r. 1794.

Mastný, varhaník v chrámě jezuitském u sv. Ignáce na Novém městě.

Josef Mysliveček, skladatel četných oper, které se s pochvalou v Italii dávaly.

Jan Nemastil, varhaník v jezuitském semináři na Novém městě 1769.

Alex. Pařízek, mnich řádu Dominikánského r. 1765, složil mnoho skladeb kostelních.

Josef Prokop, nejprv varhaník u sv. Mikuláše, pak u sv. Tomáše. Zemřel 11. října 1800.

Josef Rámiš, jednatel u arcivévodý Karla a výtečný pianista a varhaník.

František Schmid, ředitel kůru u sv. Štěpána a u sv. Ignáce v Praze. Zemřel 1. dubna 1809.

Josef Skydánek, nejprv ředitel kůru v Mělníku, pak

v Louně, kdež zemřel, hrál výtečně na varhany a složil mnoho skladeb.

Bartoloměj Votava, výtečný varhaník v Třeboni a zeť Seegerta. Složil mnoho fug a toccat pro varhany. Patřil k oněm žákům, na něž se Segert častěji odvolával.

Josef Vrabec, ředitel kůru ve svém rodišti Českém Brodě, výtečný varhaník a skladatel kostelních skladeb.

Josef Wurscher, výtečný varhaník v Plzni a přítel J. Kř. Kuchaře.

Paganini a Lipiňski.

(Pokračování.)

Ještě pozdě do noci rozmlouvalo se a debatovalo se velmi živě v salónech hraběnciných. Se zápalem nevšedním a s výmluvností uhlazenou blouznila hraběnka pro Paganiniho a odporovala tvrdošijně námitkám, jimiž Kurpiňski a mnozí ze společnosti rodáka svého Lipiňského zastávati se snažili.

Společnost se konečně rozešla a každý očekával s dychtivostí zajímavé koncerty, ježto rozhodnutí měly, zdaž Lipiňski Paganinimu, čili tento Lipiňskému ve hře podlehne,

Malá postava mužská, v šedý plášť zahalena, spěchala téhož večera ulicemi Varšavskými, které spoře tu a tam zašpiněnou svítilnou osvětleny byly.

Před jedním domem, jehož vchod lepším osvětlením ostatních vynikal, zůstal muž ten státi. Několik okamžiků prodléval takto neodhodlaně na jednom místě a zdál se o něčem přemítati. „Co váhám ještě,“ promluvil sám k sobě, „nezničil-li Lipiňski štěstí celého mého života? Neodloudil-li pak ošemetník ten klamnými slovy svými milenku mou, kterou jsem tak horoucně miloval? Prísahám jsem mu pomstu, a tu nad ním vykonati musím!“

Při těchto slovech vkročil do domu a kráčel po schodech nahoru, pak chodbou až ke komnatě, v nížto Paganini bydlel. Zaklepav, vstoupil v předsíň a dal se u italského virtuosa ohlásiti.

Nicolo Paganini stál u prostřed komnaty, když malý mužík s hlubokou poklonou k němu vešel.

Vysoká a štíhlá postava a neobyčejná bledost obličeje Paganiniho, jenž cosi démonického do sebe měla, učinila na příchozího takový dojem, že o několik kroků nazpět postoupil. Vysmahlé lice, temné oko, které s neobyčejným výrazem na každém předmětu utkvělo, vysoké čelo a kolem něho splývající černé kadeře dodávaly spolu s jemným úsměchem jeho pohledu cosi nadlidského. Paganini stál tu nepohnutě, očekávaje, až ho příchozí osloví.

(Pokračování.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Mladé Boleslavi. (Ochotnické divadlo. Sokol.) Vytknuv sobě za úkol podávati věrnou zprávu o našem ochotnickém divadle uložil jsem sobě za povinnost psáti nestranně, maje toliko na zřeteli chváliti jen to, co opravdu chvály zasluhuje, a poukazovati hlavně na chyby a vady hereců; neb nezasloužená chvála herce toliko oslepuje a nezasloužená hana odnímá jemu zase chuť obětovati čas a píli účelu, který jemu žádného užítka nenese, kterému se dobrovolně oddává maje toliko dobrou věc na zřeteli. Psáti kritiku o divadle dovede u nás tak jako jinde ledakdos; tyto kritiky podobají se ale z většího dílu obyčejným pomluvám, pochoutkám, tepati jednotlivé herce pro každý nepatrný poklesek, tak že není divu, pak-li mu chuť zajde obětovati se dále úkolu svému, an vidí, že na místě spravedlivého úsudku pohanění a ironické úšklebky snášeti má. Než dále k věci. Dne 19. října hráli naši ochotníci „Nalezence“, veselohru ve dvou jednáních od J. K. Tyla a „Vychovatele v nesnazi“, veselohra v jednom jednání od E. A. Görnera, překladem Fr. Mirovského. Obě tyto hry můžeme počítati mezi nejzdařilejší ze všech od našich ochotníků dosud provozovaných. Povážíme-li, že ochotníci naši beze vsí podpory, beze vsí rady a beze všeho poučení toliko sami sobě ponechání, na neunavenou píli a obětavost svouspoléhati mohou, můžeme s pýchou vyznati, že provedení obou těchto her daleko přesahovalo očekávání naše. Všim právem ale můžeme býti hrdi na naše herečky, mezi nimiž nej přednější místo zaujímá slečna Teynilova, zvláštními vlohami nadaná dívka sotva šestnáctiletá. Viděli jsme ji v rozličných oborech vystoupiti a vždy s úplným úspěchem dostála úkolu svému. Úlohu „Hynka“ provedla výtečně. Byla několikrát mezi scénou hlučným potleskem pochválena. Ku konci pak byla od několika zdejších a kosmonoských jinochů věncem, ozdobeným slovanskou trikolorou, obdařena, který jí jeden z kosmanoských ochotníků na divadlo vrhl. I ostatní ženské úlohy byly dobře promyšleny. „Paní Záleská“ i „Karolinka“ (sl. Novotná) hrála slušně. „Paní Trubičková“ (sl. Smutná) úlohu svou dobře pochopila a provedla. „Pana Veronicka“ (sl. Svobodova) jediný svůj výstup chvalitebně provedla. Zde však slušně poukázati p. režiséra na to, aby slečně Svobodové, kde toho nutná potřeba nepožaduje, úloha matky neb stařeny nikdy přidělena nebyla. Orgán její jest zvučný a nehodí se pro stařenu. Tyto úlohy ostatně nejlépe zastane sl. Šebekova. P. V. . . . čil (co „šlechtic Rimini“) úlohu svou dobře přemyslel a pojal; hra jeho byla zdařile provedena. P. Bl. („Pavel“) hrál dobře. I malá úloha „Pekárka“ byla p. N. . . . dlým dobře provedena. Úloha

„Leopolda“ byla zcela chybně p. K. . kovi přidělena; jemu toliko úlohy komické pří náleží, které obyčejně, pak-li tomu domácí jeho poměry dovolují, dobře provede. Úlohu tuto přijal, jak doslýchám, za p. V. . . ka, teprv ve čtvrtek, tedy na tři dni přede hrou. — O provedení veselohry „Vychovatel v nesnazi“ mohu říci, že byla okrouhlá a zcela uspokojivá. Titulní úlohu „Onur-fii Laštovičku“ provedl p. Nejedlý dobře, než však oděv k úloze jeho nebyl přiměřen, byl zcela jiný, než jak jej básník předpisuje. P. W. . . ra („Karel“) vystoupil ponejprv a držel se statečně. Úloha „Elišky“ nacházela se v rukou důmyslné herečky, sl. Smutné. Tenkrát měli jsme příležitost seznati i v této dívce dobré vlohy, zvláště pro obor naivních milovnic. Všichni byli několikrát potleskem odměněni. Návštěva byla četná. — Tělokvičný spolek „Sokol“ zadal asi před třemi měsíci stanovy své k potvrzení, které však až dosud neobdržel. Straka.

Z Brna, 29. října. (Odevzdání práporu zpěv. spolku. — Čestný pohár Křížkovskému. — Lukes.) Zpěv. spolku byl včera odevzdán skvostný prápor jemu od vlastenek moravských věnovaný, jenž 520 zl. stojí. Při této příležitosti zazpíval zpěvácký spolek „Hospodine pomiluj ny,“ načež choť dra. P r a z á k a, zastávajíc hraběnkou Belcredi, prápor odevzdala spolku. Jednatel zpěv. spolku, p. Fandrlík, přijal ve jméně spolku prápor, děkovav šlechtným dámám, načež ráznou řečí vylíčil důležitý vliv, jenž zpěv na probuzení našeho národa měl. Pak se pokračovalo v produkci. Váš výtečný Lukes okouznil nás národními písněmi, a doufám, že jsem dosti řekl pravě, že Lukes zpíval. Od našeho K r í ž k o v s k é h o slyšeli jsme nový sbor: „Odvedeného prosba,“ který mezi jeho nejlepší práce vřaditi musíme a zajisté takové oblíbenosti dojde, jako „Utonulá.“ Pan Zelníček hrál na housle variace ruských písní a věnován mu náramný tleskot. Po produkci hovořili jsme vesele při zvucích hudby. P. Lukes vyvolal „Sláva“ p. Křížkovskému a připito mu z poháru skvostného, který skladateli v neděli 26. října odevzdán byl co čestný dar od jeho ctitelů. Pohár jest v gotickém slohu ze stříbra pracován, asi střevis vysoký; nese nápis: „Křížkovskému od jeho ctitelů dne 28. října,“ pak na druhé straně vyryty jsou skladby jeho: „Cyrillská,“ „Utonulá,“ „Dar za lásku,“ „Dívča,“ „Zatoč se.“ Dále připito našemu drahému hostu p. Lukesovi, načež rozjářenosti nejvyššího stupně dosáhla. Teprv po půl noci jsme se rozešli.

Z Ilinska. (Zpěv. spolek.) Svým časem podal jsem zprávu o zaražení zpěváckého spolku v našem městě. Stanovy došly již až na nepatrné změny stvrzení místodržitelského. 19. října odbývána

valná hromada, v níž se podávala zpráva o dosavadní činnosti spolku, v níž se rokovalo o konečném uskutečnění činnosti spolkové. Spolek čítá dosud šest zakládajících a 26 činných údů. Doufáme, že i u nás dojde spolek náš, jako všude jinde valné podpory ctěným obecenstvem, jež dosud vždy se chvalně osvědčilo horlivou snahou po pokroku a vytrvalostí u podporování snah po zvelebení našich poměrů. Přejíce spolku tomuto ze srdce zdaru, zároveň všechny spolčeniky vyzýváme k svornému a statečnému působení i hájení zájmův spolkových, neboť jen tak ztupnou šípy jejich protivníků, jen tak umlknou někteří zásadní odpůrcové našeho pokroku. Kdyby nám nebylo líto slov, pověděli bychom o takových „ozdobách občanstva“ delší historii, myslíme však, aby v temnotě zaniklo co v temnu vzniká. Nuže na zdar! Bohdá že za nedlouho nám bude popřáno o našem spolku potěšných podati zpráv. Za poslední doby nás potěšili naši páni ochotníci vedením neunavného p. Štirského nad míru zdařeným představením „Obžinek“ od paní Kapové. Sám kus tento náleží k nejlepším toho druhu, došel pak skutečně překvapujícího provedení. Hlavně vynikly slečny Přibyslavská do podrobně promyšlenou hrou a výtečným pojmutím úlohy, sl. Brávoová, pak pp. Štirský, Petrlík, Sekera a. j. Těšíme se, že neustanou na dlouho o své chvalné činnosti. Od Borovské slavnosti sdíleli jsme se ve dvou národních besedách, jež se honosily velmi zdařilým provedením všech čísel programů. Slyšeli jsme dva nové sbory. Naše zpěvy od nadaného Leopolda Hruše. Sbor tento vyniká důkladným a pilným provedením, a porozumíme-li, jakých překážek skladateli bylo již v básni samé k přemáhání, musíme doznati, že i touto skladbou patrně dosvědčí velké hudební nadání a že odůvodnil opět naše krásné naděje v další jeho činnost. — Pan Sekera obdařil „S v a n t o v i t a“ zdařilým pochodem Svantovitů; slova od Leop. Štirského. Nemůžeme p. S. upříti nevšedních vloh, snaží-li však se dopříviti skutečně platnosti a významu, jest nutné, aby se oddal přísnějšímu hudebnímu studiu. Tento skladbou osvědčil, jak bohatá je jeho fantazie i jak bohatým vládně zřídlem motivů. Skladba celá je velmi zpěvná a ladná. V obou besedách spoluúčinkoval S v a n t o v i t s výsledkem potěšným.

Kronika zpěv. spolků.

Zpěv. spolek Hořický „Ratibor“ uspořádal dne 19. října besedu v prospěch Lomnických pohořelých. Program byl: 1. Sbor „Na vlast“ od Lablera. 2. Deklamace. 3. Sbor „Utonulá“ od Křížkovského. 4. Deklamace. 5. Sbor „Naše probuzení“ od L. Procházky. 6. Sbor „Mo-

ravská kadryla“ od Hellera; načež taneční zábava. — Mšenský zpěv. spolek odbýval dne 20. října v divadelní místnosti pěveckou produkci. Program byl: 1. Proslov od Jahna. 2. Sbory a) Bratři, již svítá!“ b) „Naprej!“ c) Quodlibet z národních písní. d) „Cikáni“ od Vogla. Mezi zpěvem provozovaly zdejší divadelní ochotníci „Pevrženou slánku“, žert v jednom jednání. Čistý výnos jest určen na řemeslnickou školu, kterouž zamýšlí zdejší představenstvo zarazit. — V Bučovicích na Moravě uspořádali dne 19. m. m. národní besedu a dne 20. zpěv. spolek pěveckou zábavu k oslavení zaražení tamnějšího spolku. — Zpěv. spolek v Kardašově Řečici přijal jméno „Jablonský.“ — Prozatímní zpěv. spolek Zbraslavský přijal jméno „Slávník.“ — Zpěv. spolek v Klatovech přijal jméno „Šumavan.“ — Zpěv. spolek a divadelní ochotníci v Táboře uspořádali dne 19. října v místnostech divadelních k oslavě památky nám uděleného diplomu od 20. října 1860 ve prospěch pohořelých v Mezimostí slavnostní představení. Program byl následující: 1. Národní hymna. 2. „Na Prahu,“ sbor od Veita. 3. „Vysloužilec“ od Přerhova a „Markytánka,“ deklamace od Růžičkové. 4. „Šumí Labe,“ sbor od L. Zvonáře. 5. „Ženich z hladu,“ veselohra od Nerudy. Ku konci: „Kde domov můj?“ sbor od F. Hellera. — V Kostelci nad Orlicí odbývala se dne 28. září příčiněním zpěv. spolku pěvecká, hudební a deklamatorní akademie a potkala se s valným účastenstvím. Zvláště došli p. Th. Tomášek z Litomyšle výtečným hraním na housle, sl. H. Rautenkrancova výbornou hrou na pianu a sl. Teresie Böhmova třetím přednosem deklamace „Já jsem Češka“ veliké pochvaly a hlučného potlesku. — Zpěv. spolek „Krkonoš“ na Vysokém pod Krkonošemi uspořádal v neděli dne 26. října druhou letošní besedu. Program byl: I. 1. Overtura „Zampa“ od Herolda. — 2. „Česká muzika,“ deklamace od K. Adámka. — 3. „Znáte-li zem?“ Sbor od Škroupa. — 4. Koncert pro housle od Artota. — 5. „Umlklo stromů šumění.“ Dvouzpěv od K. Bendla. — 6. „Svět se točí!“ Sbor od Vašáka. — II. 1. Overtura „Norma“ od Belliniho. — 2. „Vysloužilec,“ deklamovánka a „Markytánka“ od Vl. Růžičkové. — 3. „Na Prahu,“ sbor od Veita. — 4. Overtura „Marta“ na piano pro 4 ruce. — 5. „Husitská.“ Sbor od Hellera. — 6. „Kde domov můj?“ Sbor od Hellera. — Zpěv. spolek „Kolo“ v Záhřebě byl zahájen dne 26. t. m. zvláštní slavností. Dopoledne byly vykonány slavné církevní obrady, odpoledne odbývalo se hlavní shromáždění členův spolku a na večer uspořádána koncertní zábava, ježto skončila tanečním plesem. Program koncertu byl následující: 1. Proslov. 2. „Naprej,“ sbor od Jenka. 3. Slavjanská ouvertura „Vlasta“ od Ed. Nápravníka, pro pi-

ano upravena na čtyry ruce. 4. „Utonulá,“ skor od P. Křížkovského. 5. „Potpourri“ na fisharmoniku od Gj. Zlatoroviče. 6. „Scherzo“ na housle a piano od J. Poležanského. 7. „Husitská“ od Krova, v čtvero zpěvu od Ferd. Hellera. 8. „Crnogorski sin,“ píseň od F. Livadiče. 9. Čtverrylka z horvátských národních písní, sbor od Sl. Lžičare. 10. „Oprost sa Zagrebom“ na fisharmoniku od Gj. Zlatoroviče. 11. „Gdje je slavská domovina?“ slova od Iv. Kukuljeviče, sbor od Vintra. — Kolínský zpěv. spolek „Dobroslav“ uspořádá dnes 1. listop. v místnostech divadelních hudební a deklamatorní zábavu. Program jest: Overtura „Vlasta“ od Ed. Nápravníka. 2. Naše probuzení, sbor od Lud. Procházky. 3. Deklamace. 4. „O Tobě,“ dvojzpěv s průvodem piana od Gumberta, slova od V. Mareše. 5. „Naprej,“ sbor od Jenka. 6. Overtura. 7. „Hraje si na vdanou,“ dramatický žert. 8. „Naše,“ píseň se sborem a průvodem piana od Procházky. 9. „Píseň milosti,“ čtvero zpěv od Horáka. 10. „Válečná“ z Rienzi od R. Wagnera.

Ochotnická divadla.

Divad. ochotníci v K o š í ř i odevzdali co čistý výnos her 9 zl. 60 kr. ve prospěch národního divadla, a dříve již 8 zl. pro tamnější školu. — S m í c h o v š t í o c h o t n í c i dávali dne 19. října v hostinci zvaném u „Eggenberků“ veselohry: „Jeden z nás se musí oženit,“ „Černý Petr“ a „Prodaná láska.“ Čistý výnos ustanoven ve prospěch pohořelých Lomnických. — V B u d y š í n ě provozoval se dne 2. m. m. Klicperův „Rohovin Čtverrohý“ v překladu srbském „Rohovin Štyrrohač“ od Česly. — V C e t o r a z e provozovali ochotníci v nově zřízeném divadle po prvé veselohry „Pevržená slánka“ a „Dvě postele v jednom pokoji.“ Po druhé: „Prodaná láska“ a „Vychovatel v čepci“ a konečně naden sv. Václava Klicperův „Divotvorný klobouk.“ — Dne 19. října, jakožto v svatvečer sv. Vendelína, provozovala se na ochotnickém divadle v Žebráče jednoaktová fraška „Dvě postele v jednom pokoji,“ načež následovala taneční beseda, a v neděli dne 26. října ve prospěch Lomnických pohořelých „Doktora Fausta domáci čepička,“ fraška ve 3 jednáních. — Ve V e l e š í n ě dávali ochotníci v posledním čase následující hry: „Pána strýčka,“ „Študenti na svátcích“ a „Tichá voda břehy bere.“ — V P ř í b r a m i dávali tamnější ochotníci k oslavení říjnového diplomu veselohru „Tichá voda břehy bere.“

Z Prahy.

Česká opera. V neděli dne 26. října slyšeli jsme n o v o u z němčiny přeloženou pětiaktovou operu „Eva Hlínova“ dle Schmieda přel. Em. Pražský, hudba od

D ö r s t l i n g a, kterouž sobě pan kapelník Mayer k svému příjmu obral. Děj opery této spočívá na historických základech a tajných soudech, kteréž za vladaření Václava IV. v české zemi panovaly. Dříve než se o hudbě samé zmíníme, podáme stručný obsah této opery: Eva Hlínova, dcera Oldřicha Hlíny, zbrojře pražského, zalíbí se královně Žofii, kteráž ji přijme do průvodu svého. Později setká se s Hynkem, panošem královniným, a vstoupí s ním v milostný poměr; byvši pak pro domnělé uražení tajného sonda od pána z Dubé obžalována, předvedena jest před soudní stolicí tohoto soudu, kterýž ji uzná za vinnu a vykonání trestu žalobníku ponechá. Pán z Dubé, nabízející jí již dříve ač marně lásku svou, schová však dýku, již na Evu byl napřáhl, a vyjeví jí poznovu city srdce svého. Eva, oddána jsoac celou duší Hynkovi, odmítne nabízenou jí lásku; v tom objeví se v síni tajného soudu její milevec a vysvobodí ji z rukou nenáviděného pronásledovníka, jehož v souboji usmrtí. Mezi tím objeví se v síni také král Václav, který z vězení svého se byl vyprostil, a vyslechnuv, oč se jedná, zruší tajně soudy na vždy a slíbí, že při dvoře zařídí soudy veřejné. První veřejný soud pak zahájí udělením milosti všem, kdož byli za doby jeho uvěznění nějaké trestahodné činy spáchali. Podle prstenu, jež Hynek nosí na ruce, pozná král v něm onda slavného rodu Šternbergského, což mu také později při udělení milosti vyjeví. Leč radost Hynkova nad zprávou, že je větví tak slavného rodu, zkalena jest myšlénkou, že se nyní odřící musí milenky své, pocházející z rodu toliko měšťanského. Král však nechtě toho dne ničeho odřící, svolí konečně k sňatku Evy s Hynkem a pozve veškeré přítomné k hodům svatebním. Děj této opery jest, jak to obyčejně u všech libret bývá, mlhavý a posluchač musí značnou obrazotvorností obdařen býti, aby si všechny ty hádanky a nenadálé vystupování „Deux ex machina“ vysvětlil. Charaktery jednajících osob nejsou ani od básníka ani skladatele dobře podány; vše jest pravdě nepodobné a velice nejasné. Co se hudby p. Dörstlinga týče, je to sloučenina tří slohů, italského, francouzského a německého, při níž, bedlivě-li ji rozebereme, patrně shledáme, že p. skladatel žádných obětí nešetřil, aby znamenitými půjčkami u mnohých skladatelů se obohativ, dílo své vyšňořil. Hudba Dörstlingova ač časem zpěvná, místy efektními nezakotví se nikdy v srdci českého obecnstva, jelikož látka z české historie vyňatá požaduje v duchu českém pojatou a podanou hudbu, kterážto p. Dörstlingovi zcela cizí jest. Instrumentace opery této prozrazuje však zkušeného skladatele a jmenovitě zasluhuje originální kombinace nástrojů ve výjevu, kde přisedící soudu docházejí chvalného uznání. Provedení opery této bylo slušné a jmenovitě dobyli si p. Lukes, p. Strakatý, p. Švare, p. Polák a p. Neděla, pak

sl. Ehrenbergova (Eva Hlivoa) a sl. Macháčková (královna) o provedení nemalé zásluhy. Pan kapelník Mayer jakož i skladatel p. Dörstling byli od obecnstva vyvoláni. Pan Dörstling původem Němec je ředitelem hudby v Koburku a obdržel při vypsání ceny od Manheimského hudebního spolku za svou operu „der Liebesring“ cenu.

— rs —

— V z a c n ý d a r. České museum obdrželo od p. Šebka, tajemníka obchodní komory, jenž letos výstavě Londýnské přítomen byl, vzácný dar, sestávající z musikalií českých skladatelů. Pan Šebek daroval museum některé skladby od slavného českého skladatele Antonína Kammela, jenž v 18tém století v Londýně bydlel a svými instrumentálními kompozicemi se vyznamenal. Mimo to věnoval p. Šebek našemu museum dvě opery Pavia Vranického a jmenovitě jeho operu „Oberon.“

— N o v ý h u d e b n í ú s t a v. P. Jan Vítek obdržel od vysokého císař. k. místodržitelství dovolení k zřízení hudebního ústavu v Praze.

— V y p s á n í c e n y. Musikální obchodník Jan Lud. Fleischer v Praze vypisuje 6 cen za originální taneční kompozice. První cena sestává z albumu s dvanácti fotografiemi znamenitých skladatelů, ostatních pět cen sestává ze sbírek výtečných skladeb rozličných mistrů. Ceny jsou určeny: za valčík, kadrylu, polku française, rychlou polku, polku mazurku a kvapík. Lhůta k zaslání kompozice trvá až do 20. listop. Přířknutí cen stane se od zvláštního zkoušebního komitě v měsíci prosinci.

— P a n Č e n ě k V i n a ř, hudební skladatel a městský kapelník v Chrudimi, zvolen jest za kapelníka hudebního sboru české tělocvičné jednoty „Sokola.“ Celý hudební sbor bude sestávat ze 44 mužů, jižto se ovšem hlavně v hudbě na plechové stroje vycvičí, z jichž středu se však ještě menší, asi 30 mužů čítající sbor, pro hudbu na smyčcové stroje sestaví, tak že tento sbor nejen při pospolitých výletech a průvodech hlučnou hudbou na stroje mosazné, ale i v tanečních síních a salonech jemnější hudbou strojů smyčcových účelům pospolitě zábavy sloužiti bude. I nadějeme se, že se mladému a snažnému kapelníkovi podaří, připravit v hudební sbor „Sokola“ svěží jarost a pružný vzlet ducha sokolího.

— T e n o r o v é h o u s l e o d k a p e l n í k a H o p f a. V pondělí dne 21. října odbývalo se v konservatoriu před četnou společností znalců jmenovitě p. Bed. Kittla, ředitele konservatoria, všech profesorů téhož ústavu a jiných vojenských kapelníků zkouška nového, p. Hopfem vynalezeného smyčcového nástroje „Tenorové housle“. Tyto tenorové housle jsou trochu větší než viola, mají mensuru skoro o jednu polohu kratší než cello, jsou potáhnuty

pěti strunami (3 přepředěnými a 2 střevovými) z nichžto přepředěné o něco silnější jsou, než struny cello, aby se silou nahradilo to, čeho se na délce nedostává. Hraje se na ně velmi snadno, jako na obyčejné housle, tak že každý houslista v krátkém čase jim se naučí. Nástroj je tak laděn jako cello, má též objem od velkého C až k dvoučárkovaným E. Charakter a barvitost zvuku tenorových houslí je tentýž jako u zvuku cello. Užitečnost tohoto nástroje osvědčí se zvláště tam, kde není čellisty a kde cello žádného koncertantního postavení nezaujímá.

— C h o v a n e c P r a ž s k é h o k o n s e r v a t o r i a p a n V. Horwitz složil sbor pro mužské hlasy, jehožto dedikaci vévoda Saso-Koburg-Gotský přijal.

— P a n F i e d l e r, jenž s úspěchem také v české operě vystoupil, engažován jest u dvorního divadla v Mnichově pod příznivými výminkami. Také prý je tam, jak nám sděleno bylo, engažován p. Schäde co barytonista.

— N á š r o d á k p a n H y n e k, jenž u opery v Řezně engažován jest, vystoupil tam nedavno co St. Bris v „Hugenotech“ s velmi šťastným úspěchem.

— P a n B e d ř i c h A l t s c h u l, Pražan, je nyní engažován co kapelník v Halle.

— P a n V o j t ě c h V ě t r n í k, bývalý žák Pražského konservatoria, obdržel místo co 1. hoboista u dvorního operního orchestru v Karlsruhe pod velmi prospěšnými výminkami.

— S l e č n a H ü l g e r t h o v a, Moravanka a primadonna u opery Gdanské, je nyní miláčkem tamnějšího obecnstva. Před nedávnem vystoupila v operě „Belmonte a Constanze“ co Constanza a došla nesmírné pochvaly a nekonečného potlesku.

— P r a ž a n k a, sl. Kroppova, která co koloraturní zpěvačka u opery Brněnské engažována jest, líbila se před nedávnem v operě „Nápoj lásky“ co Adina, kterouž úlohu výtečně provedla.

— S t a n o v y u m ě l e c k é b e s e d y jsou již potvrzeny.

— B e s e d ě, novému salonnímu tanci, jež taneční mistr p. Karel Link pomoci pp. Nerudy a Hellera sestavil, vyučuje již dotčený taneční mistr a hudba k němu od Ferd. Hellera vyjde co nevidět tiskem.

— B l i ž š í z p r á v a o S e g e r t o v i. Na náš list k veleb. panu Fr. Čermáku, faráři v Řepíně, výtečného skladatele Segerta se týkající, obdrželi jsme následující správu o Segertovi. Dne 21. března 1716 pokřtěno dítě jmenem Josef Ferdinand Norbert Segert. Otec jeho jmenoval se Filip, manželka Kateřina. Na rukou držel ho Ferdinand Feldhauser a svědkové byli Valerian Smolka a Justina Renglova. P. Martin Vyšehradský, téhož času farář Řepnický, křtil našeho slavného Segerta. Velebný p. P. Čermák, jemuž tuto za jeho ochotnost díky vzdáváme, píše dále: „Tato rodina se tu dlouho nemuse-

la zdržovati; neboť jak daleko jsem matrici bedlivě prohlédl, nikde jsem jméno „Segert“ nenalezl.“

— Z d e j š í „Hlahol“ provede dne 9. listopadu t. r. při svých službách Božích Zvonařovu mši H-moll, pak co vložky čtverozpěvy církevní (z hudebních památek Zvonařových), načež večer téhož dne společenskou zábavu uspořádá. Uslyšíme téhož večera „Písně Hostýnské“ od Hynka Vojáčka. Hlahol odbýval dne 21. října valnou hromadu. Podána byla v ní výroční zpráva, výkaz účtů a vykonaly se nové volby.

— P a n H y n e k J e l í n e k, ředitel vyučovacího ústavu pro piano, obdržel od císař. k. místodržitelství povolení k zřízení filiálního ústavu pro piano.

— H u d e b n í n á s t r o j e p. Václava Červeného na Londýnské výstavě. Náš korespondent z Londýna zmínil se, jak známo, velmi pochvalně o hudebních nástrojích p. Červeného, v Londýnské výstavě medailii poctěných; avšak nejnovější číslo „Deutsche Musikzeitung“ redakcí Sal. Bagge ve Vídni číslo 40 obdržela od svého Londýnského dopisovatele ještě zevrubnější zprávu o nástrojích pana Václava Červeného. Článek zní takto: Stará pověst rakouských dechových nástrojů byla oživena co nejpríznivěji více než jednou firmou. Jmenujeme nejprve p. Václ. Červeného v Hradci Králové, jehožto nástroje nejen výborností práce, nýbrž i novostí a účelností vynálezů u nich přidělaných při více výstavách podivení zbudily. Červený vystavil 32 kusů žesťových nástrojů, všechny s cylindrovou mašinou, od něho na novo zlepšenou a patentovanou. Mezi nimi jsou pozoruhodné od Červeného vynalezené kornony, které při místní hudbě pod širým nebem velmi prospěšně místo lesnic zastupují, silnější, plnější a přec velmi přiměřený tón mají. Dále výtečný kontrabas, barytonový solový nástroj pro uzavřené prostory pod jménem „Fonikon“ s jemným, lidskému hlasu spříbuzným zvukem. „Baryton“ pro silné barytonové sólové partie (pod širým nebem) méně obtížný a těžký než velké „kontrabassy“ a neb helikony. Dále výtečné obligátní altové kornony (nejvíce F a Es), které k tomu určeny jsou, by melodii, když je pro barytonové kornony buď vysoká aneb přec již nástroji přiměřená není, převzal. Malý žesťový fagot dle principu Böhma s 21 klápkami, který dávno citěně potřebě vojenských kapel vyhoví. Nástroje tyto jsou naskrz vynálezy Červeného. Na mnohých jiných lze vidět důmyslná zlepšení, za něž vynálezčímu duchu tohoto továrníka co děkovati máme. Tak vystavil na př. p. Červený lesnice, které jsou co do mensury dle jeho kornonů sestaveny, nad obyčejnými úzkými lesnicemi plností tónu a snadnějším a jistějším přiléháním

předčí „Fonikon,“ kteréhož se navzdor jeho přednostem až dosud pro nemotornou délku jen zřídka užívalo, staví Červený jen 20 coulů dlouhý. Největší zásluhy získal si Červený výtečnou a nad míru pohodlnou mašinou k střídání tónů, jižto sám vynalezl místo násadce. Tento přístroj a větší část jiných vynálezů a zlepšení pana Červeného byly při příležitosti Mnichovské výstavy tak zevrubně a důkladně od prof. Schafhütela probrány, že netřeba zde o nich šíře mluvit.

— Průvodce v oboru písní a sborů zavázali se odebrati slavný zpěv. spolek „Ozvěna“ v Benešově 4 exemp., sl. spolek „Hvězda“ v Bučovicích (na Moravě) 12 exemp., sl. spolek „Orlice“ v Kostelci n. Orlicí 4 exemp., sl. spolek „Vlastislav“ v Hermanově Městci 4 exemp., sl. spolek „Otakar“ ve Vysokém Mýtě 6 exemp., sl. spolek „Velký Poděbrad“ v Poděbradech 5 exempl., sl. spolek zpěv. v Prachaticích 4 ex., sl. spolek „Lumír“ v Příbrami 10 exemp., sl. spolek „Říp“ v Roudnici 5 exemp., sl. zpěv. spolek v Soběslavi 4 exemp., sl. spolek „Svatováclavský“ v Sušicích 4 exemp., sl. zpěv. spolek v Turnově 4 exemp. Žádáme co nejuctivěji všechny československé spolky, kteří nám jména členů ředitelstva a výboru nezaslali, by nám v brzku udali jméno spolku, kdy povolen? jméno předsedy, místopředsedy, ředitele, jednatele, pokladníka, tajemníka a výborů, pak kolik členů výkonných, přispívajících, zakládajících a čestných a kolik exemp. „Průvodce“ odebrati hodlají.

— Pan Jos. Bergmann, chvalně známý skladatel český, zvolen jest za varhaníka do Mladé Boleslavi, kdež vyučovací ústav pro piano zříditi hodlá.

— V městě Lomnici v Badějovicku zřizuje se český zpěv. spolek.

— První dvě besedy, ježto pan Jos. Barák v Konviktě dne 23. a 30. října uspořádal, došly příznivého výsledku. V první slyšeli jsme dva sbory od Slavíka, písně, přednesené od sl. Hřimálové a deklamaci od sl. Libické. V druhé besedě přednesen byl sbor od Pivody a „Kovářská.“ Sl. Macháčková zapěla Nápravníkovu píseň „I šepce kvítí“ a jednu od Heř. Skřivana (z Vence). Pan uspořádatel přednesl ráznou deklamaci, která velké pochvaly došla. Po hudební a deklamatorní části nastal tanec. Zábava byla živá a nenucená. Návštěva byla zvlášť při druhé besedě četná.

— Pan Jan Lud. Lukes, chvalně znám co výborný oratorní pěvec, obdržel před nedávnem z Lipska čestné pozvání, aby v tamním svatotomášském kostele v Haendlově oratorium zpíval. Sluší podotknouti, že chrámovní hudbě v chrámě

u sv. Tomáše v Lipsku slavný Šeb. Bach řídíval. Pan Lukes přijme, jak se dovídáme, učiněné mu pozvání.

— Pan Bedř. Šimák, skladatel salonních komposic, obdržel za dedikaci své fantasie na národní píseň „Teče voda teče“ od hraběnky Kaunicové skvostný zlatý prsten.

„Kovář,“ zpěvácký spolek Čáslavský, zve k pěvecké a hudební zábavě na den 5. listopadu 1862 v sále u Králeviče v Čáslavi, při které spoluúčinkovati bude z ochoty pan Karel Gerber, hudební skladatel a pianista u P. T. pana hraběte Thuna z Hohensteinů. Program. 1. Overtura k zpěvohře „Marta“ od Flotova. 2. „Pošta,“ sbor od Lud. Procházky. 3. a) Air bohème „Růže tetínská“ varié pour le Piano par Charles Gerber. b) Fantaisie sur Lucia de Lammermoor par F. Liszt, přednese p. Karel Gerber. 4. „Na vlast,“ sbor od Lablera. 5. Overtura k zpěvohře „Zampa“ od Herolda. 6. „Nase,“ píseň sólová. 7. „Nase probuzení.“ 8. Caprice brillante par Charles Gerber, přednese pan Gerber. 9. „Kadryla z moravských národních písní od Ferd. Hellera.

Hudební literatura. Slavným zpěv. spolkům vítány budou dva nové české dvojzpěvy: „Rozvij se kvítku milostný“ a „Máj“ pro nižší a vyšší hlas od Ed. Nápravníka (op. 10). Pan Ed. Nápravník osvědčil se tímto novým dílem opět co všestranně vzdělaný a hlubokomyšlící skladatel. Hudba je slovům velmi přiměřena a hlasy proplítají se velmi rozmanitě v skladbě této; přitom poskytuje výhody, že se pro sopran a alt, jako i pro tenor a baryton stejně dobře hodí a při dobrém přednosu krásný výsledek zaručuje. Stojí u Josefa Šálka, jehož nákladem vyšly, 80 kr. r. č. Kdo zná Nápravníkovu ouverturu „Vlastu,“ jeho žerlovné sbory „Vávrů“ a „Radostné cestování,“ jeho píseň „I šepce kvítí“ a konečně jeho fantasii „České perle,“ neobmešká zajisté s tímto novým plodem páne Nápravníkovým se seznámiti.

Stanovy

„Umělecké besedy,“

kteráž povolena jest nejvyšším rozhodnutím Jeho c. k. Apoštolského Veličenství ode 5. září b. r.

Návrh

základních pravidel spolku

„Beseda umělecká.“

§. 1. Účel.

Spolek nazvaný „Beseda umělecká“ má za svůj účel, pěstování pěkného umění, vůbec. Sídlo jeho jest v Praze.

§. 2. Prostředky.

Cíle tohoto hledí dosáhnouti úspěšnou zábavou i vzájemným sebe vzděláním údův. Zvláště pak dopomáhati má k tomu:

- spolková čítárna časopisů zvláště uměleckých, knihovna a sbírka uměleckých děl,
- čítání děl uměleckých aneb uměleckou formou vynikajících,
- deklamování,
- provazování skladeb hudebních instrumentálních i vokálních,
- výstava děl uměleckých, kteráž svým časem při zachování nynějších určitých zákonných předpisů pro představení a výstavy bude zřízena,
- podporování domácích umělcův a především údův spolkových příhodnými prostředky.

§. 3. Údové.

Údové spolku jsou: I. umělci, II. přátelé umění, III. údové čestní.

Jmenování cizozemcův za údy čestné závisí od stvrzení c. k. náměstnictví, a má se volba tato předložiti. Údové společnosti všech tří tříd mohou býti jen osoby bezúhonné a dobře zachovalé.

§. 4. Umělci.

Umělci tvoří tři odborův neb sekcí, totiž: 1. odbor výtvarných umění, 2. odbor hudební, 3. odbor pěkné literatury.

Účel těch odborův jest, jednak aby společnou radou i pomocí pečovali o zdokonalení výtvarův uměleckých, pokud do té které sekce náleží a pokud pocházejí od údův spolkových, a jednak aby plnili účel spolkový v §. 2, lit. a—f vyslovený, podávajíc výboru správnímu (§. 16) příhodné k tomu návrhy a pečujíc o jejich důstojné provedení.

§. 5.

Každý odbor vyvolí sobě z prostředku svého výboru umělecký pěti údův, tito pak zvolí ze sebe starostu. Každý také odbor řídí se svými zvláštními články správními, kteréž sobě sám na základě těchto obecných pravidel sestaví, a výboru správnímu podá ku potvrzení.

§. 6.

Každý umělec, žádaje ke spolku přistoupiti, ať se ohlásí starostovi odboru toho, ku kterému svým povoláním náleží; starosta pak opoví jej výboru uměleckému, jemuž přísluší právo úda toho přijmouti neb nepřijmouti, přijatého pak úda oznámí výboru uměleckému výboru správnímu ku potvrzení. Umělec, jsa přijat a zapraviv účetníkovi svůj roční příspěvek 5 zl. r. m., jest údem činným.

(Pokračování.)